

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**«ФІЛОСОФСЬКІ ТА СОЦІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»****АНОТАЦІЯ КУРСУ**

«Філософські та соціологічні основи військово-професійної діяльності» - одна з основних навчальних дисциплін, що забезпечують підготовку бакалаврів у галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» за спеціальністю 255 «Озброєння та військова техніка» (спеціалізація «Експлуатація та відновлення автомобілів та бойових машин підрозділів НГУ»). В результаті вивчення дисципліни курсанти, як здобувачі освіти першого (бакалаврського) рівня, мають стати компетентними фахівцями у специфічних питаннях розв'язання складних спеціалізованих задач та практичних проблем професійної діяльності у сфері озброєння та військової техніки або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів військових та технічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і потребує сформованого сучасного державницького світогляду, розуміння свого належного місця у процесі українського державотворення, здатності діяти соціально відповідально та свідомо. У межах цього курсу курсанти продовжують формувати інтегральну, загальні та професійні компетентності, необхідні для підготовки випускника до виконання функціональних обов'язків на посадах призначення, створення потенціальної бази для багатоваріантного вибору шляху подальшого військово-професійного становлення та кваліфікаційного удосконалення з урахуванням позитивних змін у військових частинах і підрозділах Національної гвардії України.

Офіцерська професія особлива. Вона потребує від фахівця не тільки суто військово-професійних знань та вмінь. У відповідності до вимог сучасного світу та стандартів, які висуваються до офіцерського корпусу, незалежно від посади, офіцер повинен усвідомлювати себе громадянином, який присвятив своє життя захисту Батьківщини, поводити себе у відповідності до норм військової етики, володіти командними якостями та необхідними компетентностями. Дисципліна «Філософські та соціологічні основи військово-професійної діяльності» утворює світоглядну та методологічну базу для професійного становлення та зростання курсантів як майбутніх офіцерів, формування у них компетентностей, які дозволять випускникам бути достойним громадянином України, достойно виконувати службові та службово-бойові завдання у підрозділах Національної гвардії України.

Робота із значними масивами інформації, її видобування та критичне переосмислення під час опрацювання наукової літератури та Інтернет-джерел, підготовка презентацій та виступів до семінарських та групових занять, участь у дискусіях, підготовка та захист індивідуального науково-дослідного завдання, виступи на науково-практичних конференціях у межах опанування дисципліни «Філософські та соціологічні основи військово-професійної діяльності» дозволяють курсантам формувати компетентності, що забезпечують якість їх подальшої освітньої та військово-професійної діяльності.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

4 кредити (150 годин): 90 годин аудиторної роботи, 60 годин самостійної роботи.

МЕТА КУРСУ

Мета курсу – формування і розвиток у курсантів філософської та соціологічної культури мислення; філософського розуміння світу та ролі людини в сучасному інформаційно-технічному світі; необхідних знань та практичних навиків соціологічного розуміння та дослідження феноменів соціального; засвоєння філософських та соціологічних знань як

методологічного засобу для аналізу природних та соціальних явищ та процесів, технічних та гуманітарних наук, а також проблем військової теорії і практики; виховання у майбутніх офіцерів сучасного державницького світогляду, розуміння свого належного місця у процесі українського державотворення; лідерського стилю управлінської діяльності, уміння вести діалоги і дискусії; підготовка майбутніх офіцерів до професійного виконання завдань у відповідності до посадових обов'язків у частинах та підрозділах Національної гвардії України.

Програмні результати навчання за навчальною дисципліною:

У результаті вивчення навчальної дисципліни випускники повинні:

Знати:

досягнення, зміст, історію світової та української філософської та соціологічної думки; методологічні функції філософії та соціології у науковому і військово-практичному аспектах;

основні принципи, закони і категорії діалектики та особливості їх прояву в житті суспільства і військовій практиці;

предмет, структуру і завдання логіки; сутність і категорії етики та естетики;

сутність та зміст основних світових релігій; особливості релігійних конфесій і сучасних релігійних процесів в Україні;

соціальний зміст тих суспільних явищ та процесів, що важливі для практичної діяльності військового керівника: соціологічного пояснення суспільства, його стратифікаційної та інституціональної структур; особливостей соціальної структури Збройних Сил України та Національної гвардії;

особливості соціологічного розуміння особистості (військовослужбовця), соціальної структури особистості та соціальних типів особистостей; соціологічного аналізу родини (військовослужбовця), військового побуту та дозвілля; образу життя військовослужбовців; соціальних змін та процесів, зокрема у військово-соціальній сфері;

особливості організації й проведення конкретного соціологічного дослідження у військових колективах.

Уміти:

самостійно аналізувати факти, явища та процеси в системі «людина-світ», «людина-суспільство» в їх діалектичному взаємозв'язку та з урахуванням змін, що відбуваються в світі та в Україні; прогнозувати соціальні процеси в військових колективах і керувати ними; формувати й впроваджувати заходи щодо удосконалення соціальних стосунків у підпорядкованих підрозділах; здійснювати диференційний підхід до віруючих у залежності від їх релігійних поглядів;

сприяти розвитку гуманітарного і соціального забезпечення діяльності підрозділів Національної гвардії України у повному обсязі своїх функціональних обов'язків, відповідно до посадового призначення;

робити світоглядні і методологічні висновки на основі отриманих знань; працювати з науковою і суспільно-політичною літературою.

Володіти:

здатністю розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у сфері озброєння та військової техніки або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів військових та технічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

здатністю застосовувати Кодекс честі офіцера, дотримуватись морально-етичних норм поведінки, створювати атмосферу довіри, взаємоповаги доброзичливості і толерантності у військовому колективі, діяти соціально відповідально та свідомо, дотримання правил військового етикету;

здатністю реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
здатністю творчо мислити, формувати особисту мотивацію на військову службу, приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
здатністю до самооцінки, наполегливості, активності, комунікабельності, стресостійкості, самоконтролю;
здатністю зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
здатністю працювати автономно та в команді (включаючи навички лідерства), виконуючи посадові обов'язки офіцера тактичного рівня в ході повсякденної діяльності та бойового застосування озброєння та військової техніки підрозділу (за видами, родами Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України);
здатністю до самоосвіти, пошуку, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних джерел.

Мати уявлення (бути ознайомленим):

зі специфікою сучасного філософського процесу, його сутністю та змістом;
з особливостями, сутністю та змістом філософських і соціологічних доктрин та концепцій, основними філософськими та соціологічними школами та напрямками; основними школами та напрямками сучасної військової соціології,
з методологією та методикою військово-наукового, зокрема військово-соціологічного, пізнання.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Філософські та соціологічні основи військово-професійної діяльності» передбачає повне, часткове або опосередковане формування відповідних компетентностей ОПП підготовки офіцерів першого (бакалаврського) освітнього рівня в галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» за 255 «Озброєння та військова техніка» (спеціалізація «Експлуатація та відновлення автомобілів та бойових машин підрозділів НГУ») (див. Табл. 1).

Курсанти працюють з навчально-методичною та науковою інформацією яку отримують під час аудиторних занять та самостійної роботи, у бібліотеках та мережі Інтернет, під час консультацій викладача.

Основними видами навчальних занять з даної дисципліни є лекції, семінарські, практичні та групові заняття. Курсанти виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими ними індивідуально або у складі груп аналізу проблем; беруть участь у дискусіях, бесідах, діалогах, роботі науково-практичних конференцій у межах тематики наступних змістовних модулів:

Блок змістових модулів І. Філософські основи військово-професійної діяльності.

Змістовий модуль 1. Предмет, функції та основні етапи розвитку філософії.

Змістовий модуль 2. Сутність, механізм та методи філософського пізнання.

Змістовий модуль 3. Формальна логіка.

Змістовий модуль 4. Онтологія.

Змістовий модуль 5. Філософська антропологія

Змістовий модуль 6. Етика та естетика

Змістовий модуль 7. Соціальна філософія

Змістовий модуль 8. Історія і теорія вірувань та релігій

Змістовий модуль 9. Філософські проблеми війни, миру та армії

Блок змістових модулів II. Соціологічні основи військово-професійної діяльності

Змістовий модуль 10. Соціологія як наука про суспільство. Роль соціології у пізнанні суспільства і військової сфери.

Змістовий модуль 11. Суспільство та його військова сфера.

Змістовий модуль 12. Соціальні зміни та процеси у суспільстві та його військовій сфері.

Змістовий модуль 13. Соціологічний аналіз особистості, родини, побуту та образу життя військовослужбовців.

Змістовий модуль 14. Зміст та призначення військово-соціологічного дослідження.

Виконання індивідуального науково-дослідного завдання полягає у самостійному проведенні дослідження, відповідно до запропонованої викладачем тематики та з урахуванням наукових інтересів, індивідуальних здібностей та особливостей курсантів, оформлених у вигляді наукового реферату, тез доповідей та виступів на науково-практичних конференціях, що формує філософсько-методологічну культуру курсантів та навички науково-дослідницької діяльності.

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань курсантів здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань слухачів (курсантів, студентів) в Національній академії Національної гвардії України».

Компетентності, які ад'юнкт набуде в результаті навчання:

Таблиця 1.

Компетентності та оцінювання рівня їх досягнення ад'юнктами

Шифр	Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у сфері озброєння та військової техніки або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів військових та технічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов	Частково, під час семінарських та практичних занять. Частково, під час виконання індивідуального завдання. Опосередковано, під час модульного контролю.	Поточне, виконання індивідуального завдання, модульний контроль.
K01	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	Частково, під час семінарських, практичних та групових занять, виконання індивідуального науково-дослідного завдання. Опосередковано, під час модульного контролю.	Поточне, виконання індивідуального науково-дослідного завдання, модульний контроль, підсумкове (залік)
K02	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	Частково, під час семінарських, практичних	Виконання індивідуального

		та групових занять, виконання індивідуального науково-дослідного завдання. Опосередковано, під час модульного контролю.	науково-дослідного завдання, поточне, модульний контроль, підсумкове (залік)
K05	Здатність планувати та управляти часом.	Опосередковано, шляхом організації та планування власного навчання, виконання індивідуального науково-дослідного завдання.	Поточне, виконання індивідуального науково-дослідного завдання, модульний контроль.
K07	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	Часткове, під час семінарських, практичних та групових занять. Опосередковано, шляхом організації та планування роботи по виконанню завдань практичних занять.	Поточне, модульний контроль.
K10	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Частково, під час виконання завдань на семінарських та групових заняттях, Опосередковано, під час модульного контролю.	Поточне, виконання індивідуального науково-дослідного завдання, модульний контроль, підсумкове (залік)
K11	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного	Часткове, під час семінарських, практичних та групових занять. Опосередковано, під час виконання індивідуального науково-дослідного завдання, доповідей на семінарських та групових заняттях, науково-практичних конференціях, модульного та підсумкового контролю.	Поточне, виконання індивідуального науково-дослідного завдання, модульний контроль, підсумкове (залік)

	відпочинку та ведення здорового способу життя.		
K21	Здатність працювати автономно та в команді (включаючи навички лідерства), виконуючи посадові обов'язки офіцера тактичного рівня в ході повсякденної діяльності та бойового застосування озброєння та військової техніки підрозділу (за видами, родами Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України)	Опосередковано, під час підготовки до проведення практичних занять, підготовки та захисту індивідуального науково-дослідного завдання, проведення дискусій, доповідей на науково-практичних конференціях.	Поточне, виконання індивідуального науково-дослідного завдання, модульний контроль, підсумкове (залік).
K23	Здатність до самоосвіти, пошуку, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних джерел.	Опосередковано, під час виконання завдань із пошуку та опрацювання інформації, необхідної для підготовки індивідуального науково-дослідного завдання, доповідей на семінарських та групових заняттях, науково-практичних конференціях. Опосередковано, під час навчання.	Поточне, самооцінювання, зворотний зв'язок.

ПОТОЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання здійснюється на групових заняттях шляхом усного або письмового опитування. На семінарських заняттях оцінюється ступінь засвоєння теоретичного матеріалу, вміння аргументовано довести та відстояти власну позицію шляхом заслуховування підготовленої доповіді та/або розгорнутої відповіді на питання, запропоновані викладачем для обговорення, проведення дискусії з актуальних проблем філософії та військової соціології. На практичних заняттях оцінюється здатність курсантів на практиці (через відпрацювання завдань щодо підготовки та проведення простого соціологічного дослідження у військовому колективі) реалізувати набуті під час навчання теоретичні знання.

оцінювання виконання індивідуального науково-дослідного завдання

При оцінюванні виконання індивідуального науково-дослідного завдання враховуються самостійність виконання завдання, вид наукової діяльності (науковий реферат, доповідь на науково-практичній конференції) повнота розкриття тематики, відповідність стандартам оформлення, ступінь опрацювання джерел, наявність ознак наукової новизни. Максимальна

кількість балів: науковий реферат – 20 балів, доповідь, яка передбачає публікацію тез доповіді – 10 балів.

РУБІЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ (МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ)

Рубіжне оцінювання здійснюється під час семінарських та практичних занять за змістовими модулями 1-14.

Під час модульного контролю оцінюються такі компоненти:

- Знання та правильне використання концептуальних підходів, базових теорій та категоріального апарату філософії та соціології;
- Активність курсанта на заняттях: участь у дискусіях, бесідах, діалогах;
- Повнота, достовірність та актуальність інформації щодо розкриття теми;
- Творчість, самостійність та системність мислення;
- Здатність аргументовано відстоювати обрану позицію, культура ведення дискусії;
- Якість підготовленої презентації.

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Метою заліку є контроль ступеню засвоєння курсантами теоретичного матеріалу та опанування ними практичних навиків щодо змісту дисципліни.

Знання курсантів оцінюються відповідно до Положення «Про оцінювання знань здобувачів вищої освіти за кредитно-модульною системою у Національній академії Національної гвардії України»: за національною (чотирибальною - "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно") шкалою, шкалою ECTS (A, B, C, D, E, F, FX) і за 100 бальною шкалою академії.

На заліку оцінка виводиться за окремими оцінками за відповіді на запитання білета.

При двох окремих оцінках виводиться:

«Відмінно» (A), якщо обидві оцінки «відмінно» (A).

«Добре» (B), якщо:

- одна оцінка «відмінно» (A), а друга «добре» (B);
- обидві оцінки «добре» (B).

«Добре» (C), якщо:

- одна оцінка «відмінно» (A), а друга «добре» (C) або «задовільно» (D або E);
- обидві оцінки «добре» (B або C).

«Задовільно» (D), якщо:

- обидві оцінки «задовільно» (D);
- одна оцінка «добре» (B або C), а друга - «задовільно» (D або E).

«Задовільно» (E), якщо:

- обидві оцінки «задовільно» (E).

«Незадовільно» (F або FX), якщо одна з окремих оцінок «незадовільно» (F або FX).

При проведенні заліку у формі комп'ютерного тестування оцінка за тестові завдання виставляється:

«Відмінно» (A), якщо надано понад 90% правильних відповідей;

«добре» (B), якщо надано 82-89% правильних відповідей;

«добре» (C), якщо надано 75-81% правильних відповідей;

«задовільно» (D), якщо надано 66-74% правильних відповідей;

«задовільно» (E), якщо надано 60-65% правильних відповідей;

«незадовільно» (FX), якщо надано 35-59% правильних відповідей;

«незадовільно» (F), якщо надано 1-34% правильних відповідей.

Підсумкова оцінка формується через розподіл балів між поточним контролем, виконанням індивідуального науково-дослідного завдання та заліком у співвідношенні 50% оцінки за поточний контроль під час групових, практичних та семінарських занять, 30% за виконання індивідуального науково-дослідного завдання і 20% за результати екзамену.

ПОЛІТИКА КУРСУ

- Курс передбачає навчання у складі навчальної групи – лекції, групові, практичні та семінарські заняття. Самостійна робота може бути як у складі навчальної групи, так і індивідуальною.
- Завдання на самостійну підготовку, групові та семінарські заняття є обов'язковими для виконання.
- Атмосфера аудиторії передбачає відкритість, доброзичливість, здатність до творчого пошуку, стимулює креативність та системність мислення курсантів, сприяє формуванню філософсько-методологічної та соціологічної культури мислення.
- Усі учасники навчального процесу дотримуються академічної доброчесності. Плагіат у виступах не допускається.
- Під час навчання курсанти додержуються принципів толерантності та гендерної рівності, уникають та застерігають колег від порушень норм доброчесної поведінки, зокрема, проявів сексизму та екстремізму, під час виступів дотримуються вимог щодо ведення дискусій.
- Викладач вітає творчу активність курсантів за тематикою курсу, виявлену при підготовці презентацій, у виступах на конференціях, диспутах, при написанні індивідуального науково-дослідного завдання. Це враховується у результатах підсумкового оцінювання за наявності звітної матеріалу (відео, збірник праць, сертифікат учасника конференції тощо).

ПОЛІТИКА КУРСУ

- Курс передбачає роботу в команді.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо ад'юнкт відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час роботи над індивідуальним науково-дослідним завданням не допустимо порушення академічної доброчесності.
- Презентації та виступи мають бути авторськими оригінальними.